

A PÉNZVILÁG

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Budapest, IX. ker., Boráros-tér 6. szám

: Telefonszám: József 67 :

Megjelenik minden pénteken

SZERKESZTI

RÓNA LAJOS

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Magyarországon: Ausztriában:

Félévre . . 150 K Félévre . . 250 K

Egész évre 300 „ Egész évre 500 „

Egy szám ára Ausztriában 10 korona

A NEMZETI HITELINTÉZET szokatlan, furesa belső forradalma nem érdekelne bennünket, ha nem a nemzeti vagyon egy jelentős részéről — sőt épen kis markokból összegyűjtött részéről — lenne szó. Olyan összeg van ennek a fiatal intézetnek a kezére bízva és olyan igen nagy a megbízóknak a száma, hogy a vezetőségnek böles és nagystilű koránnyzással a botránynak még az árnyékát sem lett volna szabad felidézni. A pénzügyintézetek kormánykerekéhez finomabb, szubtilisabb kézzel kell nyulni, mint egy svájci órának a hajszál-rugójához. Mi a sorsa azonban az olyan pénzügyintézetnek, amelynek tisztviselői kara két pártra szakad és ellenséges frontot alkotva áll egymással szemben? Nem felelünk erre a kérdésre, van bennünk annyi előkelőség, hogy a legcsekélyebb mértékben sem akarunk ártani. Ez az intézet azonban harcoss programmal jött és a célja az volt, hogy a régi megalapozott, kiválóan bevált intézetektől a pillanatnyi tömeghangulatra támaszkodva elvegye talán a levegőt is. Nem rajta mulott, hogy ezt nem tette meg és ha az intézet élén nemesebb fémjelzésű szakemberek álltak volna, a siker is biztosabb, nagyobb lett volna. Mégis, amikor most az intézet belső állapotai némileg zilált állapotot mutatnak, nem tud senki a káröröm édes mámorában ringatózni, mégis konstatálni kell, hogy ha nagy intézeteket föl is lehet építeni a jelszavak malterjével és az őszinte lelkesedés termésköveiből, de a mondvasinált pénzügyi kapacitások műfaját nem ismerjük. A Nemzeti Hitelintézethez a becsületés, hívó lelkek a legkisebb kaviestól kezdve egészen a terméskövekig szívesen adtak, a jelszavak malterje is elég jól ragasztott, de nagystilű vezetőket se a lelkesedés, se a konjunktura, se a legelkeseredettebb „fajvédelem” nem tud teremteni. Hivatott vezéreket is lehetett volna találni olyanokat is, akik ellen fajvédelmi szempontból sem lehetett volna kifogás; de nem azért konjunktura a konjunktura, hogy ne a hirtelen felvetődött csoportjából válassza ki bekötött szemmel a kiválasztandókat. Ha valami most kísértani jár, az csak a konjunktura lehet, amely bolond dolgokat szokott csinálni, de nem szokott örökké tartani.

*

A TÉBE FIZETÉST RENDEZ és pedig — amint hírlik — ez a fizetésrendezés egészen jelentékenynek ígérkezik, ami nagyon is rájuk fér a tisztviselőkre, akik már eleget vártak. A múlt esztendőben ugyanis valóságos versenyfutás fejlődött ki a Tébe és a drágaság között. Ahányszor a Tébe lendített egy kicsit a tisztviselők sorsán, annál nagyobbab rugaszkodott fölfelé a drágaság. Ezt a versenyfutást pedig a szegény, szerencsétlen tisztviselők sinylették meg, akik nem jutottak soha hozzá, ahhoz a megélhetési minimumhoz, amelyet a maguk számára joggal megkövetelhettek. Most azonban megvan a reménység arra, hogy egy lökésel jutnak el a tisztességes megélhetéshez. A hozzánk jutott hírek szerint ugyanis a pénzügyintézetek az új fizetésrendezést olvformában akarják végrehajtani, hogy ezzel teljesen megszüntetik a drágasági pótlékot, ehelyett azonban a hadi ösztöndíjra száz százalékat adnak. Az új drágasági pótlék megállapítása során a vezető fővárosi intézetek a költség-számla nagyarányú megduzzadására utalnak és éppen ebből a szempontból az új drágasági pótlék megadását részükéről több előfeltétel teljesítésétől teszik függővé. Ezek között szerepel az is, hogy a pénzügyintézetek a munkaidőt meghosszabbítják és azt akarják keresztülvinni, hogy a meghosszabbított munkaidőt a tisztviselők minden ellenszolgáltatás nélkül töltsék ki. Eszerint tehát a túlórázás díjazása is megszűnik és a tisztviselők kötelesek volnának a rájuk bízott munkát, tekintet nélkül a munkaidő tartamára, a kétszeresére emelt jövedelem mellett elvégezni. Igazán kár lenne ebből az alkalomból a bankok eljárást kritika alá venni és ebben a pillanatban még csak azt sem illik megkérdőjelezni, hogy miért oly későn?

*

Egy szám ára 6 korona

A JEGYINTÉZET valutában utazik, amihez tulajdonképpen meg van a joga, bár nem lehet tudni, hogy az ilyen akciókkal jó példával jár-e elől és hogy egyáltalán hasznos-e a hasonló börzei beavatkozás. A pénzügyintézet mindenestre esodálkozással látta a forgalmas dollár és svájci frank vásárlást, majd ismét a zürichi koronakurzus esésekor, ugyanezeknek a tételnek piacradobását. Ha százszor joga van is mindehhez a Jegyintézetnek, akkor is meg kell állapítani, amit mindenki látott, hogy a tőzsdei beavatkozás pénzügyi és börzekörökben nagy feltűnést keltett. És aligha volt agyvelő, amelyben különös kérdések nem fogamzoltak meg. Vajjon honnan voltak értesülve a

korona, zürichi eséséről? Miért nem akadályozták meg az esést, ha előre tudták róla, vagy ha ezt nem akarták, miért vásárolta Jegyintézet, s ha vásárolt, miért dobta újra pacra? Ezeket és ezekhez hasonló kérdéseket olvastunk a sajtóban. És mi azt hisszük, hogy a gazdasági élet apró gyanuinak felkeltése nem tulságosan célravezető eszköz ma, amikor amugy is félve tapogatózik a közgazdaság és bátortalan lépéseket tesz, ha ugyan tesz, előre. Ilyenkor nincs szükség a bizonytalanság megszüntetésére. Mert ami ezuttal történt, bármily komoly vagy jócélja volt is, ezt a kellemetlen, fölösleges eredményt mindenesetre elérte.

Ricardo

különös tekintettel a háborus közgazdaság kérdéseire

Irta: Földes Béla, volt miniszter

Ricardoról szóló nevezetes előadását Földes Béla, a kiváló tudós, a Magyar Tudományos Akadémián tartotta meg és *A Pénzvilág* közönségét mindenesetre nagy fokban fogják érdekelni ennek az előadásnak igen aktuális vonatkozásai. A felolvasásnak azt a részét közöljük, amely a bankjegyinflációval és valutakérdéssel foglalkozik.

Ki volt Ricardo?

Erre a kérdésre Földes Béla a következőkben adja meg a választ:

1917-ben egy század telt el, mióta a nemzetgazdaságtannak egyik uttörő műve, mely *Smith* Ádám „Vizsgálódásai” mellett a tudomány alapköveit rakta le, megjelent. Ez a munka „a politikai gazdaságtan és az adózás alapelvei” (Principles of political economy and taxation) című könyv, írója pedig *Ricardo* Dávid volt, kit különösen e műve alapján *John Stuart Mill* a tudomány tulajdonképeni megalapítójának nevezett. Ricardo közvetlenül a napoleoni háborúk után, részben azok közepette fejtette ki munkálkodását és a problémák, melyek őt foglalkoztattak, — gabonatermelés, gabonár, földjáradék, papírpénz, államadósság, adós ságtörlesztés, adózás stb. — nagyobbrészt háborus kérdések, melyek ma is előtérben állanak, ma is megoldást követelnek. Angliában is akkor infláció volt, a bankjegyek mennyisége jelentékenyen szaporított és annak következményeképp mutatkozott az agio. Angliában is nyomasztólag hatott az áruk magassága. Angliában is kétségbeestek az államadósságok óriási megnövekedésén. Ezeket a problémákat tárgyalja Ricardo és így nemesak dogmatortéttel, hanem háborus közgazdasági politikával foglalkozunk.

A bankjegy elértéktelenedése és a drágaság.

A napoleoni háborúk következtében az angol pénzügyrendszer zavarba jutott. 1797-ben egy minisztertanácsi határozat felmentette az angol bankot a jegybeváltási kötelezettség alól. A bankjegy ennek következtében disagiót mutat, a váltóárfolyamok rosszbodtak, az arany piaci ára emelkedik a verdei áron túl. A közvélemény, a sajtó sokat foglalkoztak ezeknek a kedvezőtlen jelenségeknek okaival. A közönséget pedig különösen az azok kíséretében járó drágaság nyugtalanította. Ez a kérdés szólította először Ricardót is a nyilvánosság sörömpói elé. 1809-ben megjelent tőle a *Morning Chronicle*-ben egy cikksorozat, melynek tárgya: A nemesérc magas ára a bankjegyek elértéktelenedésének bizonyítéka. Ricardo szerint a bankjegyek túlnagy mennyisége oka a bankjegy elértéktelenedésének és a drágaságnak. A bankjegyek mennyiségét tehát redukálni kell és a bankot kötelezni kell, hogy bizonyos mennyiségű aranyért be kell váltani. Elvként pedig azt állítja fel, hogy a bankjegyek mennyiségének arányban kell állani a nemesércnek mennyi-

ségével; ha a nemesérc mennyisége csökken, a bankjegyek mennyiségének is csökkenni kell. Ez egyszerű megoldásnak látszott. Ricardót minden oldalról támadták, sőt a parlament arra a nevetséges lépésre határozta el magát, hogy kijelentette, miszerint a bankjegy nem csökkent értékben. Az 1810-ben összehívott nagy ankét (Bullion committee) Ricardo nézete felé hajlott. Ricardónak még életében az az elégtétele volt, hogy az angol parlament az ő nézetét fogadta el és midőn 1819-ben a készpénzfizetést elrendelték, a törvény Ricardo elveit követte. A bankjegyeknek most bekövetkezett csökkenésével a drágaság is elmúlt. Midőn pedig 1844-ben a bankügy újból rendeztetett, a nevezetes Peel-aktával, itt is Ricardo álláspontja győzött és az ugynevezett formalmi (currency) elméletnek megfelelően kimondattott, hogy bizonyos összegben túl a bankjegyeket csak akkor lehet szaporítani, ha a banknál ugyanannyi nemesérc letéttetik, a bankjegy tehát helyettesítője a bank pincéjében levő ugyanannyi nemesércpénznek. Ricardo leveleiből látjuk, hogy Ricardót bizonyos ellenszenv vezette a bank elleni harcában — bár maga is részvényes volt — és a végső megoldást abban látta, hogy maga az állam bocsássa ki a bankjegyeket.

A kedvezőtlen mérleg.

Ricardo ebben az első dolgozatában már kifejti álláspontját a fizetési mérleg tekintetében is. Azt mondja:

„Nem viszünk ki több árut, mint amennyit behozunk, csak ha forgalmi eszközökben fölöslegünk van, amikor előnyös ránk nézve, hogy bevitelünk egy részét képezzék. A pénz kivételének oka annak olcsósága és így nem következménye, hanem oka a kedvezőtlen mérlegnek. Nem visszük ki, ha nem küldenők jobb piacra, vagy ha volna oly áru, melyet több haszonnal vihetnénk ki... Pénzt tehát csak akkor küldessék külföldre valamely adósság törlesztésére, ha fölösleg van, ha a legolcsóbb áru, amit ki lehet vinni.”

Mint Ricardo minden tétele, ez is csak in abstracto igaz. Mert tudjuk, hogy vannak államok, melyek nemesércpénzben szegények, vannak, amelyek nemesércpénzben gazdagok. Az sem áll, hogy egy ország csak akkor fizet nemesércpénzben a külföldnek, ha az legolcsóbb áruja. Mert az az eset is lehet, hogy a külföld nem hajlandó mást elfogadni.

Harc az Angol bank ellen.

A tulkibocsátás bankjegyekben erős harcra szólította az Angolbank ellen.

„Véleményem szerint a Bankot teljesen fölösleges intézménynek kell tekintenünk, amely meggazdagszik azokból a nyereségekből, melyek tulajdonképp a közönséget illetik. Nem tehetek róla, de én a papírpénz kibocsátását olyan jog-

nak tartom, amely kizárólag csak az államot illelheti meg. Ezt a jogot én úgy tekintem, mint a pénzverés jogának egyik ágát... Mindig élvezettel látom, ha valaki támadást intéz a Bank ellen: ha volna elég bátorságom, magam is részt vennék az ilyen támadásokban.“ „Néhány oldalt írtam egy nemzeti Bank felállításának tervéről azzal a céllal, hogy megbizonyítsam, hogy a nemzet nyereségben semmit sem vesztené azzal, ha a Bank of England-ot eltörölnék és hogy ennek a változásnak egyedüli hatása az volna, hogy a bank nyereségének egy része átmenne az államkincstárba.“ A bank igazgatóiról egy helyen azt mondja: „alaposan tudatlan társaság.“

Minden alkalmat felhasznál, hogy az angol bank igazgatóinak sáfárkodását erős bírálat tárgyává tegye. Több iratban visszatér az elítélő hang, melyet ezek kiváltak. Kedvezőtlen véleménye a bank vezetéséről arra is rábirta, hogy a birtokában levő bankrészevényeket eladja, mert erősen meg van győződve, hogy árfolyamunk tulmagas és hogy némi nyugodt megfontolás után csökkenni fog.

Az egyszerű vagyonadó gondolata — Ricardóé.

A napoleoni háború költségeit nagyjából kölcsönökből fedezték. Az angol államadósság a háború következtében 220 millió fontról 830 millió fontra emelkedett, tehát megnégyszereződött. Ricardo nem volt barátja az államkölcsönöknek. Szerinte két dolog teszi az államot szegénynek: az államnak és az egyéneknek pazarlása és a kölcsönök. Indokolja, pedig ezt a felfogást azzal, hogy az adósság az államot kevésbé takarékoská teszi, vakká teszi valódi helyzetét tekintetében. Ricardo okoskodása lényegben odairányul, hogy minden egyes vegye magára az államadósságból reá eső részt, ezt vagy vagyonából vagy kölcsön útján teheti. Az ok, mely erre vezet pedig az, mert különben a háborús költségek fedezésére egyéb adóhoz kell nyulni, a fogyasztási cikkeknek kell megadóztatni, ami azoknak árát emeli, vámokat kell kivetni, ami a külkereskedelmi szabad fejlődésnek áll útjában. Hogy főleg ez a szempont az, mely őt az egyszerű vagyonadó eszméjéhez vezette, mutatja az a körülmény, hogy a háborús költségeknek kölcsön vagy egyszerű vagyonadó útján való fedezését abban a fejezetben tárgyalja, mely a különböző cikkek megadóztatásáról szól. Különben megjegyzendő, hogy ő az egyszerű vagyonadót több évre akarja felosztani.

Ricardo némileg magamagával jön ellentétbe, mert munkájának nyolcadik fejezetében, ahol általánosságban az adókról beszél, határozottan állást foglal a vagyon, a tőke bármilyen megadóztatása ellen, mivel ez által évről-évre csökken az az alap, melyből a termelés és a fogyasztás teljesíthető. Sőt utal arra, miszerint minden ember törekvése arra irányul, hogy minden adó, még az is, mely a vagyonra kivettetik, jövedelmi adóvá váljék. „Szükséges volna, hogy minden kormány politikája arra irányuljon, hogy soha ne létesítsen olyan adókat, melyek elkerülhetetlenül a vagyonra (tőkére) nehezednek.“ Az is tekintetbe veendő, hogy Ricardo idejében a napoleoni háborúk után Anglia közgazdasága hatalmas fejlődésnek indul és teherbírása jelentékenyen emelkedik. Igaz, hogy Ricardo ezeket csak egy állandó vagyonadóról mondja, de amit ez évről-évre idéz elő, azt az egyszerű vagyonadó egyszerűre brutálisan végzi.

Ricardo álláspontja talán helyesebben is van jellemezve, ha abban a negatívumban összefoglaljuk, hogy ő a háborús költségeket nem óhajtja kölcsönökből fedezni, hanem azonnal teljes összegekben, azonban oly adók kizárásával, melyek a termelést és a forgalmat zavarják. Különben is minden államadósságnak ellensége, minden államadósságot vissza akar fizetni, hogy többé államadósság ne létezzék.

Nem helyeselte a törlesztési alap intézményét sem. „Napról-napra — írja Trowernek — nagyobb ellensége lesznek az államadósságoknak. Egyéb bajoktól eltekintve, rettenetesen zavarja az árakat és hátrányba helyez minket a külföldi piacokon.“ — „Egyetértek Önnel, hogy adósságainkat nem szabad szaporítani, kellene annyi szilárdság, hogy adót vessünk ki minden hiányért, mely mutatkozik. Törlesztési alapunknak vége van és nincs kedvem újat szervezni.

hogy az ismét a miniszterek rendelkezésére bocsáttassék. Akármit teszünk, nem fogják respektálni és néhány év múlva ismét annyi adósságunk lesz, mint azelőtt. Egy erőteljes adórendszer mellett vagyok, ha adósságunkat egyszerűsmindenkorra törleszteni akarjuk.“

Rövid szenvedés után haladás következik.

A háború gazdasági hatásának vizsgálódása sokszor foglalkoztatja Ricardót. Szerinte egy a háború kezdete hosszú békekorszak után, mint a béke kezdete hosszú háború után nagy zavarokat okoz a kereskedelem terén. Mindkét esetben a tőkék más felhasználást nyernek. Ez átmenet alatt sok tőke használatlanul marad, sőt elpusztul. Sok munkás munkanélkülivé válik. Ezeknek a bajoknak tartama attól függ, mily szívóssággal ragaszkodnak az emberek régi foglalkozásukhoz. Azonban rövid szenvedés után megint a haladás ideje következik. Hasonló bajok, habár kisebb mértékben, mutatkoznak a mezőgazdaság terén. A háború gyakran megakadályozza, hogy gabona oly országból, hol kevesebb költséggel előállíthatik, behozassék olyan országba, hol azt csak nagyobb költséggel lehet termelni. Ennek következménye az lesz, hogy ez utóbbi országban a tőkék a mezőgazdaság felé tódulnak és az ország függetleníti magát az idegen behozataltól. De ha a háborúnak vége lesz, a behozatal akadályai eltűnnek, a belföldi termelő ki lesz téve a külföld versenyének és sok tőke elpusztul.

Kiindulván abból a tényből, hogy a munkások érdeke, hogy mentől nagyobb legyen a kereslet munkások után, kimutatja, hogy a háború hatására. Így utal arra, hogy a háború után, mely a háború megszűnésével megszűnik. Egy háború, melyet nem a tőkéből tartanak fenn, hanem a jövedelemből, az a népes-

ség szaporodására kedvező, mert több munkakerő alkalmazására nyújt módot.

Más összefüggésekben is sűrűn utal a háború hatására. Így utal arra, hogy a háború különösen az értékpapirtulajdonosokat és az állandó fizetésből élőket nagyon sújtotta. Ezeknek jövedelme jelentékeny csökkenést szenvedett egyfelől a pénz elértéktelenedése, másfelől a gabonaárak emelkedése folytán, mihez járul a tőke értékének csökkenése is.

A kereskedelem szabadsága.

Ricardo úgy okosodik, hogy a földjáraadéktan bizonyítja, hogy a földbirtokos nem a termelés terén szerzett érdemekért kapja jövedelmét, hanem a társadalom haladásának, a népesség szaporodásának ez mintegy sajnálatos mellékhatása. A földbirtokosok, anélkül, hogy a nemzeti jövedelmet szaporítanák, abban a helyzetben vannak, hogy annak egy részét a maguk számára igénybe vehetik. De ha ez így van, ha a földbirtokosok ilyen kiváltságos helyzetben vannak a termelés sajátságos és a legkedvezőtlenebb területen mutatkozó legnagyobb, de még szükséges termelési költségek hatása folytán, akkor dőreség: ha az állam ez osztály helyzetét a többi osztályok rovására még azzal is támogatja, hogy az olcsóbban termelő külföldről nem enged gabonát behozni. Így ő a Malthus-féle földjáraadéktanból azt a következtetést vonta le, hogy a gabonavámokat el kell törölni. Malthus e tekintetben más nézetet volt, mint azt maga Ricardo dolgozatának előszavában mondja, mert „borzasztónak tartotta az ország élelmiszerekkel való ellátását a külföldtől függővé tenni“. Ricardo hozzáteszi, hogy ő ettől nem fél és nem lát okot a kereskedelmi szabadság elvétől eltérni, mint azt Malthus teszi, aki egyébként oly nagy szolgálatot tett a kereskedelmi szabadság elméletének.

Amerikai államok a magyar gazdasági rekonstrukcióról

Krausz Simon — az új Hegedüs Loránt — A jóvátétel kérdése — A dollár Európában?

Amerikai ujságokból veszünk néhány idézetet, amelyeket *A Pénzvilág* olvasói valószínűleg ugyanolyan érzéssel fognak tudomásul venni, mint mi magunk. Az egyik közlemény ezekkel a szenzációs címekkel jelent meg:

Angol pénz — Magyarországnak.

Az új Hegedüs Loránt — pesti hírek szerint — Krausz Simon lesz.

Krausz Simon aligha veszi tulságosan nagy megtiszteltetésnek, hogy őt lehegedüslorántozzák Amerikában, de kuriozusképpen álljon itt a szenzációs híradás:

Budapestről az a szenzációs hír érkezik, hogy Krausz Simon, a legendás hírű magyar bankár legutóbbi londoni tartózkodása alkalmával nagy font-kölcsönt szerzett Magyarországnak. A tárgyalások még nem fejeződtek be ugylát-szik, de a legjobb uton vannak. Krausz Simon Budapesten Hohlerrel, az angol főmegbízottal tárgyal állandóan, az ő közvetítésével folytatódna a tárgyalások. Egyébként kezdenek arról is beszélni, hogy Krausz Simon az új Hegedüs Lorántja Magyarországnak. A magyar pénzügyi politika legégetőbb kérdése a vagyontalanság. Kállay pénzügyminiszter napok óta tanácskozik az illetékes tényezőkkel az ingatlan vagyonválság eredménye felől. Fölkereste többek közt Schober Béla dr.-t, a Pénzügyi Központ vezérigazgatóját, akivel az ingatlanválsággal kapcsolatos kérdésekről tárgyalt. Kállay pénzügyminiszter intézkedésére újból megkezdtek Franciaországgal a háború előtti államadósságok rendezésének ügyét és evégből Valkó Lajos meghatalmazott miniszter elutazott Párisba, hogy a már régebben megkezdett tárgyalásokat lefolytassa és esetleg be is fejezze. A magyar pénzügyi viszonyokra megmérhetetlen befolyással lenne — ha igaz volna — az a hír, amely Prágából volt keltezve, így szól: Aszövetséges hatalmak jóvátételi bizottsága által Magyarország javára megállapított „jóvátétel“ több mint száz milliárd koronára rug. A bizottság úgy a román megszállás ká-

rait az 1919 augusztusában, mint a franciákét az 1919 júliusában és a jugoszlávokét az 1921 augusztusában érvényben volt árak és értékek alapján állította össze s még így is több mint hatvan milliárd a végösszeg. A mai értékek és árak szerint azonban meghaladják a száz milliárdot. Ujabbán az a terv merült föl, hogy éppen úgy, mint az ántánt a neki járó jóvátételt, Magyarország is természetben kapja meg a neki járó jóvátételt, helyesebben hogy ez a magyar követelés levonásba hozassék a magyar fizetési kötelezettségből.

Érdekes, bár nem ismeretlen, annak a másik cikknek a közlése is, amely szintén foglalkozik Magyarországgal:

A nemzetközi konferencia, amely Párisban a nemzetközi pénzegységről tárgyal, heves vitát folytat afölött, hogy miféle pénz legyen a nemzetközi értékmérő és Európa gazdasági kibontakozásának az alapja. — A franciák és olaszok azt mondják, hogy a nemzetközi pénz alapja nem lehet más, mint a dollár. Valamennyi pénz közül a dollár tartotta meg az értékét és a dollár gyakorlatilag aranypénzt jelent. Ezzel szemben az angolok azt akarják keresztül vinni, hogy az új nemzetközi pénz a font sterling legyen. Az angol indítványnak a háttéré érthető gazdasági érdek. Száz millió dolláros tőkét akar összehozni az angol és francia kormány abból a célból, hogy Európát talpra állítsák gazdaságilag és hogy Középeurópában és Kelet-Európában nemzetközi pénzt teremtsenek meg. Ha az angol font lenne ez a nemzetközi pénz, ez hatalmas befolyással lenne a pénzpiacra s alkalmas lenne arra, hogy a nemzetközi pénzpiac sulypontját New-Yorkból áttegye Londonba. A konzorcium egyébként bankokat akar felállítani Oroszországban, Ausztriában és Magyarországon, tehát a rossz valutájú országokban s ezek bankok angol fontban vagy dollárban, szóval a megállapítandó nemzetközi pénzben adnának kölcsönöket ingatlanokra, üzletekre és egyéb gazdasági értékekre. A dollár mellett még az a fontos körülmény is szól, hogy amennyiben a dollár lenne az alapja a nemzetközi pénznek, ez esetben Amerika is hajlandó lenne részt venni a konzorciumban. — Azzal tisztában vannak a párisi konferencia résztvevői is, hogy Amerika távolmaradása majdnem megoldhatatlanná tenné Európa talpraállításának egész problémáját, amelynek megoldása pedig nagyon sürgős.

Többet vesz el az állam, mint a megélhetésre marad

57,000 koronás jövedelemből 32,000 korona az adó és 24,000 korona jut az élésre

A *Pénzvilág* inkább az adófizetés érdekében propagált mindig, mert soha sem tévesztették el szem elől, hogy a magyar állam szegény és szüksége van minden adófillérre. Ezuttal sem az adózás ellen akarunk példát felhozni, csak a rossz adózási rendszer ellen. Kétségtelen ugyanis, hogy ma a mai hibrid adózási rendszer mellett a terhek ninesenek igazságosan megosztva és egészen bizonyos, hogy az a szegény kis vidéki fiskális, akinek példájára alább hivatkozunk, aránylag lényegesen több adót fizet, mint — természetesen — az Esterházy herceg uradalma.

Sajnos, ma a pénzügyi kormányzatnak inkább csak arra van gondja, hogy az állam valahogy tovább vegetáljon és talán fizikai idő sines arra, hogy adózási rendszerünket átforgalmazzák és kiszabadítván mai antiszociális mivoltából, belevigye a progresszió elvét.

El kell mondanunk egy siralmas példát, hogy kézzel foghatóan bizonyítsuk be az igazságtalanságot, amely egészen odáig megy, hogy épen a kisember jövedelméből az állam többet vesz el, mint amennyi a megélhetésre megmarad.

Egy kezdő fiatal ügyvéd, vagy orvos, — mondjuk nőtlen és mondjuk, hogy protestáns ember — letelepszik szülőfalujában. Prakszisa gyenge, de bevásárolják — mondjuk — egy ottani pénzügyi igazgatóságába, ahonnan munkájáért, vagy jutalék címén kap 21.000 koronát. Ellenben keres havi 3000, tehát évi

36.000 koronát, tehát van neki *nettó jövedelme 51.000 korona évenként.*

Nézzük meg, micsoda adót fizet ez után?

Harmadosztályu kereseti adót 36.000 korona után 10%-ot, az *3600 korona.*

21.000 korona jutalékjövdelem után már 20%, tehát ez 4200 korona.

Egyenes adó tehát 7800 korona.

Ennek alapján fizet 35%-os *általános jövedelmi pótdadót: ez 2730 korona.*

Országos betegápolási pótdadót 20%-ot, *1560 korona.*

Jövedelmi adót — körülbelül 10%-ot — a bruttó jövedelem után: *5150 korona.*

Nőtlenység címén fizet 5150 korona után még 15%-ot: *772 korona.*

A községi pótdadó átlagban 100%: *7800 korona.*

Utadó 7800 korona után 10%: az *780 korona.*

Egyéb törvényhatósági adó átlag 3%: ez *234 korona.*

Egyházi adó átlag 5%: *390 korona.*

Fizet tehát summa summárum *27.216 korona adót.* 57.000 korona évi jövedelem után.

Most, hogyha a forgalma kiterjedt is és *eléri jövedelmének tizszeresét,* — vagyis 10%-ával az évi bruttó forgalomnak dolgozik — akkor 360.000 korona után fizet 5400 korona *forgalmi adót.* Ezenfelül élelmiszerei, italai, petroleum után fizet még *egy sereg közvetett adót* az államnak, úgy hogy az *évi 57.000 koronából neki marad 24.000 koronája, 32.000 koronát pedig elvesz az állam.*

A korona sorsa

Állami pénzügyeink sulyos helyzete — Ismét meghiusult a korona stabilizálása — Egészséges külpolitika az egyedüli kivezető út — Az ipar és kereskedelem újabb válsága

Nem lehet irigyelni és nem lehet szemrehányásokat tenni Kállay Tibor pénzügyminiszternek, aki becsületes szándékkal, nemes intenciókkal és komoly, szürke programmal jött. Mégis nem zárkozhatsz el annak megállapításától, hogy az *állam pénzügyei igen sulyos helyzetben* vannak és gazdasági megmozdulásunk utjában ott áll eltávolíthatatlan hulla-barrikádként pénzügyi tehetetlenségünk. Tisztában van vele minden ember, hogy tökéletesen igaz van Kállay Tibornak abban, hogy a *bankjegyszaporítás nagyon veszedelmes dolog,* ezzel szemben pedig áll az is, hogy a mai pénzhiány mellett még az a termelő munka sem tud megindulni, ami éppen kilátásban volna.

Kétségtelen, hogy az államháztartás válságba jutott, helyesebben a sok kísérletezés, amely báró Korányi Frigyes óta eredménytelenül folyik, ma is teljesen eredménytelen. A múlt héten a korona ismét előbbi értékének negyedével csuszott le, de később némi emelkedést mutatott is, az államháztartás deficitjéről mindig szomorubb adatokat tár föl a pénzügyminiszter ur minden újabb beszédében, a levegőben lóg a jóvátétel kérdése is, külkereskedelmünk megindulásának akadályai még mindig nem akarnak mozdulni az utból. Ilyen körülmények között nem sok a vigasztaló jelenség és őszintén csodálkozó szemmel tekintünk a pénzügyminiszter ur csöndes, de nemes optimizmusa felé, amely éppen fordítottja a Hegedüs Loránt lármás, reklám-optimizmusának; és amellyel olyan szelíd, jó-ságos szemekkel tud a jövő elé tekinteni.

A korona újabb áresésének ismét jelentékeny hatása volt a pénzpiacra is, ahol ismét fokozódott a pénzhiány és ahol a héten némi idegesség is mutatkozott. A pénzszüke az iparra van befolyással és pedig sulyos, kárhözatos befolyással; ugyanekkor pedig a valuta-értékek hullámlása a kereskedelem megbénítását jelenti, mert a kereskedőnek nincs módjában kalkulálni és nincs módjában kielégítő, biztos kalkuláció nélkül vásárolni. Így állván a helyzet, ismét felzug az összes gazdasági körökben a kívánság, cselekedni kell *minél előbb, minél biztosabban a korona árfolyamának valamely módon való stabilizálásának érdekében.*

Aki nem a tőzsde szempontjából nézi a korona áresését és fájdalmasan gyenge új emelkedését, nagyon jól tudja, hogy nemesak az esés a veszedelmes, de rendkívüli csalódást jelent az is, hogy ismét elvesztettük a reményt, amelyet immár valamennyien tápláltunk, hogy ha alacsonyban is, de *sikerül a koronának egy ponton megszilárdulni.* Megint az a reménytelenség ütötte fel természetesen a fejét, hogy a magyar korona körül még mindig nem szűnt meg a külföldi spekuláció, még mindig nem más, mint pénzéhes emberek olcsó játékszere. Ismételjük nem teszünk és nem is tehetünk senkinek szemrehányást, de legkevésbé a jóindulatu pénzügyminiszternek, itt ma már csak egy nagy vonal, pompás érzékkel vezetett külpolitika segíthet. Olyan külpolitika, amely pillanatnyilag félretéve a nemzeti elkeseredést, amelyet mindenki érez, gazdasági összeköttetést létesíteni igyekszik a szomszédokkal, akikre fájdalom — mi is rá vagyunk szorulva és amely hatásos eszközöket fog találni a győztes államok mentalitásának megváltoztatásához. Ha mindez megvan és idehaza is pénzügyi politika helyett gazdasági politikára törekszünk, akkor és csak akkor lehet szó a korona stabilizálásáról, az államháztartás rendbehozásáról, pénzügyi helyzetünk katasztrófájának elhárításáról.

RÓNA ERNŐ

BANKÜZLETE

V., ALKOTMÁNY-UTCA 4. SZÁM.

TELEFONSZÁM 125.

Külföldi tőke építi fel a csepeli kikötőt

Méhely Kálmán tiltakozása — Mit mondanak a franciák? — Biztosítani kell a magyar ipar, a magyar mérnökök és magyar munkások közreműködését

A nemzetgyűlésen igen élénk vita folyt e héten arról, hogy idegen tőkére lehet-e bizni a csepeli kikötő felépítését? A vezérszónok Méhely Kálmán volt, aki a kikötő körül még államtitkár korában multhatatlan érdemeket szerzett. Méhely az indeminációs javaslat ama szakaszánál szólalt fel, amely szakasz a csepeli kikötő építésére vonatkozólag a kormányt felhatalmazást kíván adni arra, hogy *e tekintetben külföldi vállalkozókkal megegyezéseket köthessen.* A *csepeli kikötő* — meggyőződése szerint — a legfontosabb technikai és közgazdasági létesítmények közé tartozik. Pótolni kell azáltal azt a nagy hiányt, hogy a kereskedelem és közlekedés számára Budapesten egy nagy telep biztosítsanak. A nemzeti gazdasági politikának olyan fontos eszköze ez, hogy *ezt idegen kézre adni nem lehet.* A kormány a *Schneider és Társa* párisi céggel tárgyal ebben a kérdésben. A boldogult Rubinek Gyula kereskedelmi minisztersége alatt ennek a cégnek még a ma tervezettnél is *szélesebb opciókat kívántak adni.* Azóta azoknak a technikusoknak, akiknek ebbe a kérdésbe beleszólásuk volt, *sikerült sokat lefaragni.* Még ezután is az a véleménye azonban, hogy a csepeli kikötő építésénél *fontos kell tartani neutralitásunkat,* mert eszközök nélkül nemzeti gazdaságpolitikát nem lehet csinálni. *Megvan hozzá az erőnk, hogy a kikötőt magunk építsük fel.* Határozati javaslatot nyújt be, amelyben azt kívánja, hogy a *külföldi céggel való tárgyalásokat függeszsek fel.*

Hermann Miksa teljesen akceptálja Méhely Kálmán argumentumait. Tény az, hogy az első opció, amelyet a Schneider és társa cég kapott, nagyon széles terjedelmű volt, de meg kell állapítani azt is, hogy az engedmények mind szűkebbre szorultak. Tudomása van azonban arról, hogy a Schneider és társa cég többféle internacionális tőkét fog bevinni a munkába és így a kikötő neutralitása biztosítva lesz. Egyébként is az idegen tőke csak a szabad kikötőt építi fel, amely a tranzit forgalmat bonyolítja le. Ragaszkodik az eredeti szakasz elfogadásához és a nemzetgyűlés ilyen értelemben határozott.

Biznunk kell abban, hogy a nemzetgyűlés határozata után a kormány bölcsen fog eljárni ebben a sok százmilliót reprezentáló ügyben, miután a felhatalmazás megkapása után kizárólag a kormány fog dönteni abban a kérdésben, hogy megköti-e a nagylfontosságú szerződést Schneiderékkal, vagy

sem. Ez az álláspontja most Méhely Kálmánnak is, aki *A Pénzvilág* munkatársának ezeket mondta:

— Ugyanolyan katasztrófának tartanám, ha idegen kézbe adnánk a csepeli kikötő felépítését, kezelését és jövedelmezőségét, mint tartottam annak idején azt a kétségbeejtő gondolatot, hogy a MÁV-ot külföldinek akartuk bérbeadni. Szeretném tudni, hogyan akarunk mi itt magyar közgazdaságot csinálni, ha az ahhoz legszükségesebb eszközöket botorul kiadjuk a kezünkől? Hogyan akarunk így termelni, hogyan akarunk produktív munkát végezni?

Más oldalról való információk szerint a szerződés körül még mindig sulyos nehézségek vannak. A franciák elhárítják maguktól a késedelemért való felelősséget és azt mondják, hogy *a nehézségek mindig Magyarország részéről merülnek fel.* De látják a franciák a nehézkes magyar bürokráciát is, amely egy kikötőnek a megépítését négy minisztérium bábaíra bizta. A franciák egyébként egy nyilatkozatukban a következőket mondják:

— Mindenki előtt, aki a franciákat ismeri, tudvalevő, hogy mint az összes európai államokban. Franciaországban is sulyos pénzügyi krízis dúl, a pénz ritka lett, a tőkebefektetési kedv megesőkent, úgy, hogy ha a *Schneider-Creuzot* cég csak kamatoztatási szempontokat tartana szem előtt, úgy másutt is kamatoztatná azt a mégis jelentékeny tőkét, melyet a Dunakikötő építésére szánt és hogyha a Magyarország és Franciaország közti gazdasági közeledés nem felélné meg a francia kormány programjának, akkor az utóbbi bizonyára nehézségeket gördíthetne a pénzügyi terv megvalósítása elé. Ennek pedig éppen ellenkezőjét tapasztaljuk és a Dunakikötő kérdésében a francia kormány részéről teljes előzékenységgel találkoztunk úgy, hogy a *Dunakikötő munkálatait már a tavasszal megkezdhetjük.*

Mindenesetre rendkívül fontos lenne, ha az építkezés mielőbb megkezdődhetné, akár a franciák végeznék azt, akár mi magunk. Végül még azt a reményünket fejezzük ki, — miután a megkötendő szerződés feltételeit nem ismerjük — hogy a magyar kormány nem fog megfélemlíteni arról, hogy a magyar ipar, a magyar mérnökök és magyar munkások számára a szükséges munkaalkalmat biztosítani fogja-e a franciáknál.

HIREK

Miklós Ödön Párisban tárgyal az állatokban adandó jótételről

Fantasztikus hírek a kárpótlás nagyszágáról — A gazdatársadalom tiltakozása

A jótétel kérdésében ma még teljes a bizonytalanság, amit az is fokoz, hogy a trianoni békeszerződés a jótétel megállapítását a bizottságokra ruházta. A jótétel terén különösen súlyos tétel az állatokban természetben adandó kárpótlás. Ebben a tekintetben a trianoni szerződés teljesen nyitott kaput hagy, nem korlátozza az étvágyat úgy, mint például a német békeszerződés, amely az állatokban adandó jótételt pontosan meghatározta.

Ez az oka annak, hogy amióta a jótételi bizottság megérkezett, *fantasztikus hírek terjedtek el és azoknak komoly cáfolatát eddig nem láttuk.* A fantasztikumok is szégyenlik magukat azoknak a számadatoknak a látára, melyek egy napilapban jelentek meg. Eszerint az *ántánt harminc éven át évenként 18.000 darab szarvasmarha, 25.000 darab ló és 28.000 darab juh szolgáltatását kívánja Magyarországól volt ellenségeink számára jótétel címén.* A Köztelek szerint az illetékes tényezők az állatokban szolgáltatandó kárpótlás ügyében *addig nem óhajtanak a nyilvánosság elé lépni, míg a megindított és most is folyamatban levő tárgyalásokat be nem fejezik.* Az OMGE egyik alelnöke, Miklós Ödön

intézetek sincsenek megelégedve. A régi magyar társaságok ugyanis nagy veszteségeket szenvedtek a trianoni szerződés révén, mert működésüket a megszállott területeken nem engedélyezik. Ugyanakkor pedig a két utolsó esztendőben több külföldi társaság telepedett meg Csonka-Magyarországon, mint a háború előtt egy negyedszázad alatt. Törvényes rendelkezéseink ugyanis e tekintetben rendkívül liberálisak, ami kárt is jelenthet a közönség szempontjából, mert a vakmerő új alapítások közül nem egy van olyan, amely bizonyos könnyűvérűség jeleit mutatja. A tisztességes verseny csak előnyére válhat a bizottsági kívánó közönségnek, de ingatag alapokon nyugvó, vakmerő díjtételekkel dolgozó társaságok működése aligha kívánatos. Eppen ez az oka annak, hogy a régi, jöhrnévű társaságok mind élénkebben kívánják a megfelelő intézkedéseket, lehetőleg a biztosítási felügyeleti hivatal felállítását, amelynek tervezete már régebben elkészült. Egészen valószínű, hogy ha az államosítás után kiáltókat nem vezetnek politikai célok, vagy divatos jelszavak, ebbe a megoldásba szintén belenyugodhatnak.

Megszűnnek a szállodák, oda az idegenforgalom. A kereskedelmi minisztériumban most folyik az ankét a szállodák talpraállítására érdekében. Ebből az alkalomból éppenséggel nem érdektelen dokumentum az, amelyet Pap h. államtitkár — országzerte oly hanyatlást mutatnak, hogy nemcsak idegenforgalmunk természetes fejlesztésére nem lehet gondolni, hanem a tisztán gazdasági célokat szolgáló, teljesen nélkülözhetetlen idegenforgalom lebonyolítása is leküzdhetetlen nehézségekbe ütközik. Ennek a helyzetnek hátrányait súlyosan érzik vidéki városaink. De ezeknél is erősebben sínyli azokat maga a székesfőváros, mely nemcsak attól a lehetőségtől esik el, hogy azokat a kincseket, amelyekkel a természet elhalmozta, az üdülési kívánóknak hozzáférhetővé tegye és ezen a révén ezeknek megfelelő kenyérkeresetet biztosíthasson, hanem elesik attól is, hogy az európai gazdasági életben elfoglalhassa azt a helyet, amelyre földrajzi fekvésénél fogva egyenesen hivatva van. Az illetékes körök, annak, hogy a viszonyok idáig fejlődtek, okát abban látják, hogy a szállodák a katonai beszállás céljaira, a menekülteknek, a különféle antant-misszióknak és bizottságoknak, sőt egyes hivataloknak elhelyezése céljából is évek óta oly mértékben vannak igénybe véve, hogy emiatt tulajdonképeni hivatásuknak nem élhetnek. Sőt szerintünk a viszonyok egészen oda fejlődnek, hogy a szállodák tulajdonosai a fenforgó nehézségek között nem helyeznek súlyt arra, hogy iparukat folytassák és amint azt különösen a székesfővárosban több eset igazolja, nem zárkoznak el az elől, hogy a szállodaipar gyakorlásával teljesen felhagyjanak és a szállodai célokra használt helyiségeket más célokra elidegenítsék. A szállodák számának ilyen módon bekövetkező apadása pedig csak a viszonyok további rosszabbodását vonja maga után. Az érdekelték ismételtlen kifejezést adtak annak a nézetüknek, hogy *legelsőrendű gazdasági, sőt nemzeti érdekek fűződnek ahhoz, hogy ennek a rohamos hanyatlási folyamatnak gátat vessünk.* Rámutattak arra, hogy ennek elérése érdekében a szállodákat a lehető legrövidebb idő alatt vissza kell adni eredeti rendeltetésüknek, fel kell azokat menteni attól a megkötöttségtől, amelyben vannak. Sőt a nyomászói helyzet orvoslására még ezt sem tartják elegendőnek, hanem oly törvényi rendelkezések alkotását javasolják, melyek egyfelől elejét

aki jelenleg Párisban tartózkodik, már másodszor folytat tárgyalásokat ebben az ügyben. Ez mindenestre nagy megnyugvás a gazdaközönségnek, mert Miklós Ödön nagy diplomáciai jártassága, ügybuzgósága, kiváló szaksterü felkészültsége biztosíték arra nézve, hogy *ami eredményt ezen a téren el lehet érni, azt el fogjuk érni.*

Eleve tiltakozik azonban a gazdaközönség, hogy *állatállományunk külön is megtizedeltessék jótétellel címén.* A bolsevizmust követő megszállás idején Románia elvitte állatállományunknak tekintélyes részét, sokal többet, mint amennyi jótétel címén neki valaha járhatott volna. Különösen tiltakozik a gazdatársadalom a jótétel ilyen nagymérvű megállapítása ellen, amely állattenyésztésünket évtizedekre dézsmafizető jobbágyországba süllyesztené és gazdasági helyzetünk javulásának is útját állja, mert hiszen éppen annak a mennyiségnek átadását kívánja, ami esetleg feleslegképpen kiviteltre juthatott volna. A megcsonkított országot megfosztották erdőitől, bányáitól, ipartelepei javarésztől stb. Megélhetésének, talpraállításának és boldogulásának ugyszólván egyedüli alapja a mezőgazdaság és ennek keretében elsősorban az állattenyésztés. Ha most a nemzeti vagyonnak és jövedelemnek ezt az utolsó forrását is megtámadják és igénybeveszik, ez az ország tudatos gazdasági tönkretételét és megfojtását jelenti, aminek súlyos következményeiért a teljes felelősséget viselniük kell.

vennék annak, hogy szállodai célokra használt épületek, helyiségek más célokra elidegeníthetők, bérbeadhatók legyenek. A gondozásomra bizott érdekek szempontjából a legnagyobb aggodalommal nézem a szállodai viszonyoknak ezt a súlyos alakulását és azon a nézetem vagyok, hogy minden lehetőleg meg kell tennünk ennek a tarthatatlan helyzetnek sürgős orvoslása érdekében.

Üzemkorlátozások az osztrák textiliparban.

Az osztrák textilipar viszonyai az utóbbi időben a bizonytalanság képét mutatják. Azokban a szakmákban, amelyek ha nem is éppen luxuscikkeket, de bizonyos magasabb munkaértéket képviselő cikkeket gyártanak, különösen a kiskereskedelem teljesen pang. Az idegenforgalom láthatóan alábbhagyott és a nemzetközi textilpiacon érezhető bizonytalanság a pangást még kiélezte. Ez különben összefügg Németország reparációs fizetési kötelezettségével és a márka ártolyamának esésével is. Azonban a textilipar más kiviteli ágazatában is, különösen amely a Balkán-államok felé irányul, az utóbbi időben sok nehézség mutatkozott és a vásárlók nagy száma nem tudott kötelezettségének megfelelően eleget tenni. A textiliparban emnélfogva fokozatosan jelentékeny üzemkorlátozások történtek.

Országos tenyészállatvásár Budapesten. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a folyó évi, djiazással egybekötött, XXXI. országos tenyészállatvásárát és gépkiallítását március hó 4., 5. és 6-án rendezti Budapesten az új tenyész- és haszonállatvásártelepen. A tenyészállatvásárra felhozható bármilyen koru és ivaru szarvasmarha, sertés, juh és kecske. A bejelentési határidő február hó 1-je. Az állattenyésztő gazdaközönség részéről az idej tenyészállatvásár iránt is élénk érdeklődés mutatkozik, így jogosan remélhető, hogy annak sikere a régiékhöz hasonló lesz. Közlebbi felvilágosítást készséggel nyújt s a vásár szabályzatát és bejelentési ivatek kívánatra megküldi az OMGE titkári hivatala (Budapest, IX., Köztelek-utca 8. sz.).

Az ORDO Törvény és Rendeletár harmadik évfolyama rendkívül gyakorlati formában indult meg. A belügyminisztérium hozzájárulásával az ORDO a hivatalos lap szedésének felhasználásával készült, az Athenaeum nyomdájában s miután munkatársai, akik az egyes rendelkezéseket magyarázzák, mindig a minisztériumi szakemberek, ennek a lapnak szövegközlése éppen olyan autentikus, mint kiegészítő magyarázatai. Az ORDO a hiteles szöveg mellett feldolgozza a jogforrásokat, az egyes helyekhez tartozó valamennyi rendelkezést, vitás helyeknél a hivatalos értelmezést, de ezenkívül még kitünő értesítéseket hoz minden minisztérium és minden hatóság köréből, a készülő új rendelkezésekről, közli a joggyakorlatot, az ORDO hivatali címtára rovatban közli egymásután a hatóságok, minisztériumok személyzeti és ügybeosztását, a címeiket, ahol az egyes hatóságokat keresni kell, ami annál fontosabb, mert a tisztí címtár már évek óta nem jelent meg, minden módot felhasznál tehát arra, hogy előfizetőinek és a nagyközönségnek minden irányban bőséges és hiteles értesülésekkel szolgáljon. A hetenkint, minden csütörtökön megjelenő lap előfizetési díja évi 800 korona, egyes szám ára 25 korona s az egyes számok mindenütt kaphatók. A lap szerkesztője dr. Móricz Miklós, szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, V., Dorottya-utca 12. Telefon: 45—58.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

RÓNA LAJOS

Kiadja: A Pénzvilág Lapkiadó és Nyomdai R.-T.

A miniszter nem mondta... Modort és kedvességet tanulni el fogunk menni a kereskedelmi miniszter urhoz, aki Sándor Pálnak olyan decens formák között választott a héten, hogy igazán megirigyeltük a sok finomságokat egészen a kommunizmus „undorító, piszkos, edényig”. Megvalljuk, nem valami szívesen foglalkozunk a miniszter ur ellen emelt vádakkal sem, mert van bennünk annyi objektivitás, hogy föltételezzük például, hogy a miniszter ur veje tehetséges ember és a jó Isten is a szénkormánybiztos-helyettesi székbe teremtette. Ezt föltételezve is nem cáfolta meg a miniszter ur, hogy a szénkormánybiztos helyettese tényleg az ő veje és kijelentette, hogy a szénkormánybiztos valósággal rákényszerítette őt arra, hogy a saját vejét nevezzék ki a mégtisztelő, előkelő pozícióba. Hát aki ennél tisztább, szebb, nemesebb és hozzáférhetlenebb kinevezést látott, mi nem fogunk tartózkodni az ilyen szószátyárral szemben annak kijelentésétől, hogy szemérmetlenül hazudik és aljasan csal. Áldott ország, amely olyan papacitást tudott megnyerni a szénügyek vezetésére, mint amilyen a miniszter ur veje, akiről — őszintén szólva, nagyon szégyeljük magunkat, de — nem tudjuk, hogy hívják. A másik vigasztaló, hogy a kereskedelmi miniszter ur kijelentette, hogy szállóigévé vált mondása „én nem vagyok ellensége a kereskedelemnek”, egyszerűen apokrif. Ő teljesen tisztában van azzal, hogy ő kereskedelmi miniszter és egy kereskedelmi miniszternek ez a mondás nem illik a szájába. Vajjon adna-e akkor is a szegényeknek 10.000 koronát, ha véletlenül bebizonyítaná valaki, hogy ha nem is ilyen szellemes, de mondott ő már ennél cifrábbat is? Am mi a miniszter urnak minden szavát kénypénznek vesszük. Azt is, hogy csak negyvenöt telefont hallgatnak ki, hogy a szénen nem keres senki, hogy nincs levélcenzúra és hogy nem ellensége a kereskedelemnek. Hát rendben van. Ezt nem mondta a miniszter ur. De ha nem mondta, akkot mit mondott mégis? Az Isten szent szerelmére, mondjon már valamit, amit mondott!

A tótföldi malmok válsága. A cseh-szlovák uralom alá került Felvidék malmai a cseh-szlovák valuta váratlan emelkedése folytán katasztrófális helyzetbe kerültek, úgy hogy komolyan fontolóra vették az egyes üzemek vezetői, hogy a munkásságot elbocsássák és a munkát teljesen beszüntessék. A Felvidék legnagyobb malma, a *pozsonyi Lajos-malom*, mely eddig háromszoros felváltással éjjel-nappal dolgozott, egyelőre egy harmadára csökkentette üzemét és naponként csak nyolc órán át dolgozik.

Japán-magyar gazdasági összeköttetés? A nemzetgyűlésen e héten sokat emlegették „Kacsura herceget”, akiről gróf Bethlen István miniszterelnök megmagyarázta, hogy nem is herceg, hanem így hívják a japán uralkodó családot. A humor, amely a t. Házban fakadt, azonban nem vonatkozhatik azokra a komoly témákra, amelyeket a magyar közgazdaságnak mindig szem előtt kell tartani. Pedig hogy a japán-magyar gazdasági összeköttetésnek vannak lehetőségei, bizonyítja egy Japánba szakadt magyar urnak, *Székely József*nek a nyilatkozata. Székely, aki a japán külügyminisztériumnak értékes tisztviselője és most a genfi munkaügyi értekezletre jött, ezeket mondta:

— Ami a japán-magyar összeköttetéseket illeti, *ebben az irányban sokat lehetne tenni*, mert csak olyanok ismernek bennünket, akik már jártak Magyarországon. *Lehetne gazdasági kapcsolatokat is teremteni, de ezt csak gyakorlat és nem holmi érzélgős propagandával kell tenni, mert a japán elsősorban gyakorlati ember.* Magyar érdekű propagandát lehet csinálni abban az irányban, hogy a japán tőke érdeklődjék. Mert ehelyütt igen fontos tudni, hogy a japánok akarják, hogy legyen valahol európai támaszpontjuk. *A kereskedők érvényesülhetnek Japánban.* Erdekes, hogy egyébként bármily realista és gyakorlati ember a japán, a kereskedelem ott még fejletlen állapotban van. A japán kereskedelem ezidőszert főként amerikai, kínai és német kereskedők kezében van. Japánban a kereskedelmi intézmények sincsenek szervezve, kereskedelmi főiskola ott egyáltalán nincsen.

Veszedelemesen elszaporodtak a biztosító társaságok. Bizonyos oldalról ismét több alkalommal felvetették azt az ötletet, amely már nem egyszer kísértett és amelynek célja a biztosítás államosítása lenne. Ez a gondolat kétségkívül igen szépen meghuzódnék a mozirendelet mellett, bár kétségtelen az, hogy az államosításnak meg lenne az a nagyszerű haszna, hogy bizonyos ágakban kötelezővé lehetne tenni a biztosítást. Ugy tudjuk azonban, hogy kormánykörökben ezideig nem történtek lépések e tekintetben. Ezzel szemben maguk a régi biztosító társaságok azok, amelyek egy ma igen fontos lett és igen hasznos intézménynek, a *biztosítási felügyeleti hivatalnak* a felállítását sürgetik. Ez a régi intézeteknek is támasza és védője lenne ugyanakkor, amikor a másik oldalon sokat hangoztatott nemzeti vagyoni megővésének céljait is kitűnően szolgálhatná. A mai biztosítási állapotokkal ugyanis a régi